

доручення слідчим проведення оперативними підрозділами саме оперативно-розшукових заходів є положення п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», який покладає на ці підрозділи обов'язок виконувати письмові доручення слідчого про проведення оперативно-розшукових заходів. І хоча цей Закон і є джерелом кримінального процесуального права України, все ж таки право слідчого, що кореспондує наведеному обов'язку оперативних підрозділів, на мій погляд, має бути закріплено в КПК України.

Однією з форм взаємодії слідчого з органами дізнання, передбаченою попереднім КПК України, було їх сприяння слідчому при проведенні ним окремих слідчих дій. Аналіз практики застосування зазначеної форми взаємодії показав її високу ефективність. Зокрема, слідчі нерідко залучали співробітників органів дізнання для проведення оглядів місць події, обшуків, відтворень обстановки та обставин події та інших слідчих дій. Результативність таких дій багато в чому забезпечувалась саме залучення додаткових сил. Нажаль, в новому КПК України, ця форма взаємодії слідчого з оперативними підрозділами з незрозумілих причин відображення не знайшла. Інструкція ж прямо передбачає лише можливість залучення співробітників оперативних підрозділів до обшуку (розділ 7 п. 3) та туманно говорить про їх участь у огляді місця події як членів чергової слідчо-оперативної групи (розділ 2 п. 8). При цьому аналіз практики застосування чинного КПК України показує, що слідчі продовжують залучати співробітників оперативних підрозділів до проведення слідчих (розшукових) дій, як зазначених в Інструкції, так й інших. Але відсутність регулювання на законодавчому рівні ставить під сумнів обґрунтованість такої практики, а отже, і доказове значення отриманих результатів.

Таким чином, вважаю, що чинний КПК України містить прогалини, які знижують ефективність взаємодії слідчого та оперативних підрозділів і негативно впливають на вирішення завдань досудового розслідування в цілому. Для їх усунення в Кодексі потрібно передбачити право слідчого доручати оперативним підрозділам проведення оперативно-розшукових заходів та вимагати них сприяння у проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.

Одержано 26.03.2019

УДК 34+004+351.74

ВАДИМ АНАТОЛІЙОВИЧ КУДІНОВ,

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ);*

 <https://orcid.org/0000-0002-5299-0590>

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВИХ СИСТЕМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України та Національної поліції станом на кінець 2016 року нами були зазначені у роботі [1]. У якості досліджуваних об'єктів були розглянуті Інтегрована інформаційно-пошукова система органів внутрішніх справ України та система «ЦУНАМІ». При цьому перспективи подальшого розвитку системи інформаційного забезпечення МВС України, Національної поліції та нормативно-правового забезпечення її функціонування були наведені з урахуванням чинної на той час Концепції інформатизації МВС України та центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ), діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) через Міністра внутрішніх справ України, на 2016–2020 роки [2].

За останні 2 роки відбулись суттєві зміни в нормативно-правовому забезпеченні функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем ЦОВВ. Тому метою даної роботи є їх врахування для визначення нових напрямків удосконалення правового регулювання функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Національної поліції України.

КМУ своїм розпорядженням від 20.09.2017 № 649-р схвалив Концепцію розвитку електронного урядування в Україні [3], в якій зазначено, що розвиток електронного урядування

визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Електронне урядування – це форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [3]. Сьогодні державна політика спрямована на розв'язання однієї з першочергових проблем: «несформованість та недосконалість нормативно-правової бази, що регулює сферу розвитку електронного урядування» [3].

З метою ефективного реформування системи Міністерства внутрішніх справ України КМУ своїм розпорядженням від 15.11.2017 № 1023-р схвалив Стратегію розвитку органів системи МВС на період до 2020 року [4]. В межах стратегічного пріоритету розвитку системи МВС України «Ефективне врядування, прозорість і підзвітність» передбачається зробити кроки щодо удосконалення нормативно-правового регулювання функціонування системи МВС, а також об'єднання і захисту відомчих інформаційних ресурсів органів системи МВС у межах єдиного інтегрованого інформаційного середовища. Тому в МВС України, з урахуванням нової Концепції програми інформатизації МВС на 2018–2020 роки [5], вживаються заходи щодо створення Єдиної інформаційної системи (далі – ЄІС) – багатофункціональної інтегрованої автоматизованої системи, що становить сукупність взаємозв'язаних функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних та технічних засобів телекомунікації, які забезпечують логічне поєднання визначених інформаційних ресурсів, обробку та захист інформації, внутрішню та зовнішню інформаційну взаємодію [6].

Серед функціональних підсистем ЄІС МВС є інформаційно-телекомунікаційна система «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі – ІПНП) [7] – це сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обробки відомостей, що утворюються у процесі діяльності Національної поліції України та її інформаційно-аналітичного забезпечення [8, 9]. Інформаційними ресурсами системи ІПНП є інформація, що використовується для наповнення та підтримки в актуальному стані: 1) 18 баз (банків) даних, які входять до ЄІС МВС та визначені ст. 26 Закону України «Про Національну поліцію» [8]; 2) баз даних у сфері управлінських відносин, необхідних для виконання покладених на поліцію повноважень; 3) баз даних, необхідних для забезпечення щоденної діяльності поліції, у сфері трудових відносин, фінансового забезпечення, документообігу. Система ІПНП містить: а) центральний програмно-технічний комплекс; б) автоматизовані робочі місця користувачів; в) телекомунікаційну мережу доступу; г) комплексну систему захисту інформації. Для роботи з базами даних в Національній поліції створюються різноманітні інформаційні (автоматизовані) системи – організаційно-технічні системи, в яких реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів [10].

На Департамент інформатизації МВС України покладено завдання щодо безпосередньої розробки та погодження розроблених в системі МВС та за дорученням Міністра в ЦОВВ проекти нормативно-правових актів у сфері інформатизації, формування і використання електронних інформаційних ресурсів, інформаційної безпеки тощо [11]. Станом на сьогодні потребує удосконалення нормативно-правова база у сфері функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Національної поліції України, а саме, розроблення та прийняття в установленому порядку: 1) положень про відомчі інформаційні системи, бази (банки) даних; 2) порядку авторизованого доступу користувачів до відомчих інформаційних ресурсів, а також їх використання; 3) положення про комплексну систему захисту інформаційних ресурсів; 4) єдиних принципів класифікації та кодування на платформі довідників і класифікаторів системи МВС та ЦОВВ. При цьому необхідно забезпечити уніфікацію та гармонізацію цих нормативно-правових актів, у тому числі з нормами європейського законодавства, інтегрувати їх до єдиного інформаційно-правового поля, що визначає порядок функціонування Єдиної інформаційної системи МВС України.

Висновок. Проведений аналіз сучасного стану функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Національної поліції України дозволив визначити чотири основні напрямки удосконалення правового регулювання їх функціонування.

Список бібліографічних посилань

1. Кудінов В. А. Проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування інтегрованих інформаційно-пошукових систем Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції // Протидія злочинності: теорія та практика : матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 жовт. 2016 р.) / МВС України, Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2016. С. 330–332.

2. Концепція інформатизації Міністерства внутрішніх справ України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України, на 2016–2020 роки : завт. наказом МВС України від 14.06.2016 № 511.

3. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p> (дата звернення: 24.03.2019).

4. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p> (дата звернення: 24.03.2019).

5. Концепція програми інформатизації Міністерства внутрішніх справ на 2018–2020 роки : затв. рішенням колегії МВС України від 05.11.2018 № 18КМ // Міністерство внутрішніх справ України : офіц. сайт. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/konserc_ua_nformatizac_mvs_12.12.2018.pdf (дата звернення: 24.03.2019).

6. Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ та переліку її пріоритетних інформаційних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 № 1024 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-p> (дата звернення: 24.03.2019).

7. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ МВС України від 03.08.2017 № 676 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17> (дата звернення: 24.03.2019).

8. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 24.03.2019).

9. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-p> (дата звернення: 24.03.2019).

10. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-vr> (дата звернення: 24.03.2019).

11. Про затвердження Положення про Департамент інформатизації Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 31.01.2018 № 70 // ЛІГА.ЗАКОН : портал. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS819.html (дата звернення: 24.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 340.11

ВІКТОР ВІКТОРОВИЧ ЛАЗАРЄВ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-9468-0497>

ОСНОВНІ РИСИ ПРИРОДИ СТИМУЛУ У ПРАВІ

Правові стимули є одним із засобів упорядкування суспільних відносин на засадах права. Вони дозволяють здійснювати позитивний вплив на волю та свідомість особи, спонукають її до соціально-активної правомірної поведінки [1, с. 6].

Найпоширеніше визначення стимулу, що дається в численних словниках та науковій літературі, зводиться до того, що стимул є спонукання до дії, збудження, спонукальна причина. Однак загальної дефініції явно недостатньо для розкриття природи правового стимулювання, що має чимало смислових відтінків. При формуванні конкретних підходів і заходів до його ефективного використання в сучасній соціальній практиці велике значення має чітке розуміння даного багатогранного феномена, точне «розуміння» його сутності, оскільки від цього залежать: об'єктивні межі дії правових стимулів в юридичному впорядкуванні, їх потенційні можливості і т.п. [2, с. 48–49].

У юриспруденції правові стимули входять до кола наукового інтересу, як правило, фахівців фундаментальних галузей права таких, як цивільне право, адміністративне та трудове права. Але, оскільки методологічну функцію у системі правових наук виконує загальна теорія держави та